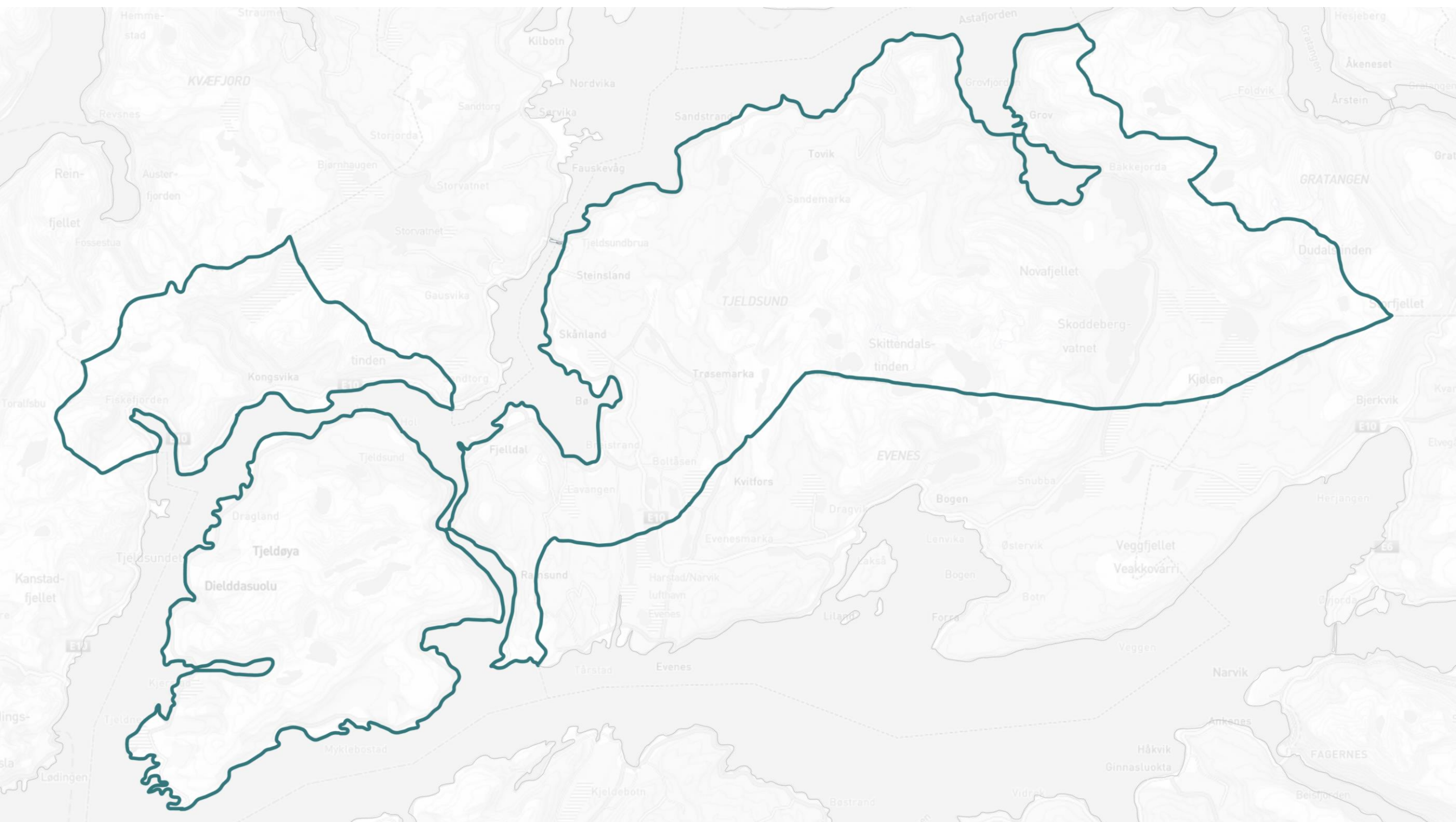

Kommuneplanens samfunnsdel 2022-2034 - med arealstrategi

2022-2034 suohkanplána servodatoassi - areálastrategiijain

Vedtatt:

Kommunestyret 30.mars 2022, sak KST-15/22

Mearriduvvon:

Suohkanstivra, njukčamánu 30.b. 2022, ášši KST-15/22

INNHALDSFORTEGNELSE

Kommuneplanens samfunnsdel kort fortalt Side 1

- Hva er en kommuneplan?
- Kommuneplanens samfunnsdel i Tjeldsund: sammen for hverandre
- Tjeldsund mot 2034

Overordnede føringer Side 2

- Bærekraftsmålene
- Leve hele Livet
- Folkehelseperspektivet
- Universell utforming

Medvirkning Side 3

- Gjennomføringen av medvirkningen

Hovedtrekkene i innspillene fra medvirkningen Side 4

- Innbyggerne ønsker at kommunen
- Medvirkningsrapporten

Utviklingstrekk og mulighetsbilde Side 5

- Status og utfordringer i Tjeldsund
- Hva skjer i regionen?
- Bærekraft i Tjeldsund
- Samisk språk og kultur

Overordnet visjon og fokusområder Side 6

- Overordnet visjon og fokusområdene
- Tverrfaglig samarbeid
- Samfunnsdelens oppbygging
- Handlingsplanen og økonomiplanen

Bærekraftig utvikling av Tjeldsund Side 7 - 8

Næring og kompetanse Side 9

Trygt og godt å bo og leve i Tjeldsund for alle Side 10 - 11

Arealstrategi Side 12 - 13

SISDOALLU

Suohkanplána servodatoassi, oanehaččat Siidu 1

- Mii lea suohkanplána?
- Dielddanuoris suohkanplána servodatoassi: ollálahkii
- Dielddanuorri 2034 rádjái

Bajit láidestusat Siidu 2

- Ceavzinmihtut
- Eallit oppa eallima
- Álbmotvarrisvuođaperspektiiva
- Oppamáilmmálaš hábmen

Searvan Siidu 3

- Searvama čađaheapmi

Váldochoahkkáigeassu ássiid searvamis Siidu 4

- Ássit dáhttot ahte suohkan
- Raporta searvamis

Ovdánanchoahkkáigeassu ja vejolašvuođagovva Siidu 5

- Stáhtus ja hástalusat Dielddanuoris
- Mii dáhpáhuvá regiovnnas?
- Ceavzilvuohta Dielddanuoris
- Sámi giella ja kultuvra

Bajit višuvdna ja čalmmustahttinsuorggit Siidu 6

- Bajit višuvnnat ja čalmmustahttinsuorggit
- Fágarrastideaddji ovttasbargu
- Servodatoasi bajášhusken
- Doaibmaplána ja ekonomiiaplána

Ceavzilis ovdáneapmi Dielddanuoris Siidu 7 - 8

Ealáhus ja gelbbolašvuohta Siidu 9

Oadjebas ja buorre orrut buohkaide Dielddanuoris Siidu 10 - 11

Areálastrategiija Siidu 12 - 13

Hva er en kommuneplan?

En kommuneplan er et strategisk dokument og virkemiddel som skal si noe om hvordan kommunen skal utvikles fremover de neste 10-15 årene. I en kommuneplan har man videre to deler:

Samfunnsdelen viser kommunens visjon, med mål og strategier for hvordan **Tjeldsund som samfunn** og hvordan **kommunen som virksomhet** skal utvikles fremover. Altså, hvilken retning vi sammen ønsker at samfunnet i Tjeldsund skal gå i.

Arealdelen er juridisk bindende og viser **hvor vi skal gjøre hva**. Denne delen av kommuneplanen vises med et kart med ulike farger som forteller hvor man f.eks. kan bygge nye hus, hytter, lekeplass, osv. I tillegg til dette kartet har man tilhørende bestemmelser for bruk, vern og utformingen i kommunen, samt hvilke hensyn man må legge merke til.

Kommuneplanens samfunnsdel i Tjeldsund: sammen for hverandre

Slagordet til Tjeldsund er *sammen for hverandre* og er noe som også går igjen i visjonen for kommuneplanens samfunnsdel med: **Sammen skaper vi livskraftige samfunn som fremmer vekst, opplevelse og folkehelse.**

Samfunnet i Tjeldsund består av et spenn fra innbyggere, kommunen, næringsaktører, frivillige lag og foreninger, og andre offentlige organisasjoner. Hver av disse er viktige og har et ansvar i samfunnsutviklingen.

Dette har vi tatt med oss i arbeidet med utformingen av denne planen ved at medvirkning fra råd og utvalgt, samt kommunens innbyggere og næringsaktører har vært med på å forme innholdet. For å styrke det faglige innholdet har også ulike fagområder i kommunen bidratt i utformingen av mål og strategier.

Samarbeid mellom alle aktørene i Tjeldsund kommune vil være en viktig del av samfunnsutviklingen i årene fremover for å nå visjonen.

Tjeldsund mot 2034

Frem mot 2034 ønsker vi en bærekraftig utvikling av kommunen der vi har en variert boligsammensetning, kvalitative og gode kommunale tjenester, og et økt fokus på klima og miljø.

Tjeldsund kommune skal ta en aktiv posisjon i utviklingen i regionen og jobbe for å være en attraktiv kommune for lokalsamfunnet og næringslivet. Tjeldsund kommune skal tilrettelegge for en bærekraftig landbruks- og reindriftsnæring.

Tjeldsund kommune skal oppleves som en trygg og god kommune å bo og leve i. Dette innebærer at vi skal ha et variert aktivitetstilbud og sosiale møteplasser. Tjeldsund skal være et inkluderende samfunn tilgjengelig for alle.

Bærekraftsmålene danner grunnlaget for arbeidet med denne planen.

SUOHKANPLÁNA SERVODATOASSI, OANEHAČČAT

Mii lea suohkanplána?

Suohkanplána lea strategalaš dokumeanta ja gaskaoapmi mii galgá mitalit mo suohkan galgá ovdánahttot ovddasguvlui boahhte 10-15 jagis. Suohkanplánas lea viidáset guokte oasi:

Servodatoassi čájeha suohkana višuvnnaid, mihtuiguin ja strategijiguin mo **Dielddanuorri servodahkan** ja mo **suohkan dego doaibma** galgá ovdánahttot ovddasguvlui. Nappo, guđe guvlui mii ovttas háliidat ahte Dielddanuori servodat galgá ovdánahttot.

Areáloassi lea juridihkalaččat geatnegahtti oassi ja čájeha **gos mii galgat dahkat maid**. Dát oassi suohkanplánas čájehuvvo kárтта bokte iešguđet ivnniiguin, mat mitalit gokko ovdamearkka dihte sáhtta hukset ođđa viesuid, barttaid, stoahkanšiljuid jna. Lassin dán kártii gávdnojit gullevaš mearrádušat mo geavahit, suodjalit ja hábmet suohkanis, ja makkár beroštumiid ferte váldit vuhtii.

Dielddanuori suohkanplána servodatoassi: ollálahkii

Dielddanuori čuoládatsátni lea *ollálahkii*, ja dan oaidná maid olles suohkanplána servodatoassi višuvnnaš: **Ovttas mii ráhkadit eleš servodaga mii ovddida ovdáneami, vásáhusaid ja álbmotvarrisvuoda.**

Ássit, suohkan, ealáhusaktevrrat, eaktodáhtolaš joavkkut ja searvvit ja eará almmolaš searvvit dahket Dielddanuori servodaga. Juohke okta dain lea dehálaš ja dain lea ovddasvástáduš servodatovdáneamis.

Dán leat mii váldán mielde iežamet barggus ráhkadit dán plána dainna lágiin ahte ráđit, lávdegottit, suohkana ássit ja ealáhusaktevrrat serve bargui hábmet plána sisdoalu. Nannen dihte fágalaš sisdoalu leat maid iešguđet fágasuorggit suohkanis veahkehan hábmet mihtuid ja strategijaid.

Ovttasbargu buot aktevrraid gaskka Dielddanuori suohkanis boahotá leat dehálaš oassi servodatovdáneamis boahhte jagiid mielde joksán dihte servodatoassi višuvnna.

Dielddanuorri 2034 rádjái

Ovddasguvlui 2034 rádjái dáhttut mii ceavzilis ovdáneami suohkanis gos mis leat iešguđetlágan viessofálaldagat, kvalitatiivvalaš ja buori suohkanlaš bálvalusat, ja eanet fokus dálkkádhkii ja luonddubirrasii.

Dielddanuori suohkanis galgá leat aktiivva sadji regiovnna ovdáneamis, ja galgá bargat dan ala ahte suohkan lea geasuheadjain báikkálaš servodahkii ja ealáhusaide. Dielddanuori suohkan galgá láhčit dili ceavzilis eanadollui ja boazoealáhussii.

Ássit galget vásihit ahte lea oadjebas ja buorre orrut ja eallit Dielddanuori suohkanis. Dát mearkkaša ahte mis galget leat iešguđetlágan doaibmafálaldagat ja sosiála deaivvadanbáikkit. Dielddanuori suohkan galgá leat fátmasteaddji servodat gos lea sadji buohkaide.

Ceavzinmihtut lea vuodđun dán plána bárgguide.

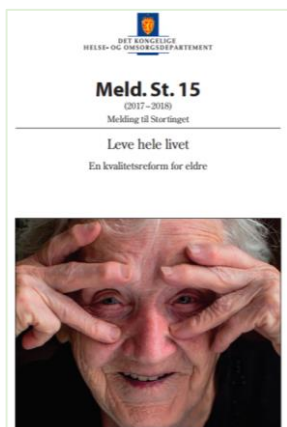

Bærekraftsmålene

I [Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019-2023](#) ble [FNs 17 bærekraftsmål](#) innført som nytt rammeverk for planlegging. Bærekraftsmålene deles inn i tre dimensjoner – miljømessig, økonomisk og sosial bærekraft – og skal vise vei mot en bærekraftig utvikling på kort og lang sikt. I vår samfunnsplan viser vi til hvilke bærekraftsmål som skal få særskilt fokus i denne planperioden og som skal bidra i møte med kommunens utfordringer samt bærekraftig utvikling av kommunen.

Leve hele Livet

[Leve hele livet](#) er en kvalitetsreform som retter seg mot de eldre i samfunnet. Reformen skal forankres som et overordnet tema i samfunnsdelen og videre i kommunens planverk. Ved medvirkning og analyser vil man skaffe innsikt over de lokale behovene og den naturlige retningen i det videre lokale arbeidet med *Leve hele livet*.

Folkehelseperspektiv

[Folkehelseoversikten](#) for Tjeldsund utgjør et viktig grunnlagsdokument som ligger til grunn for kommuneplanens samfunnsdel. Befolkningens helse og livskvalitet påvirkes av forhold som oppvekst, nærmiljø, skole, tilgang på arbeid, fysisk aktivitet og kosthold. Tjeldsund kommune skal ha særlig fokus på oppvekstvilkår til barn og unge. I samfunnsplanen har oversikten også vært et viktig utgangspunkt i utformingen av mål og strategier tilknyttet folkehelseområdet.

Kommunen [jobber systematisk](#) med folkehelsearbeid, hvor [Program for folkehelse](#) er en vesentlig del i dette. Program for folkehelse skal aktivt innarbeides i underordnede planer.

Universell utforming

[Universell utforming](#) skal være tydeliggjort i kommunens planlegging og drift.

BAJIT LÁIDESTUSAT

Ceavzinmihtut

[Nasionála vuordámušaide regionála ja suohkanlaš plánemii 2019-2023](#) ásahedje [17 ON ceavzinmihtu](#) ođđa rámmaortnegin plánemii. Ceavzinmihtut leat juhkkjuvvon golmma dimenšuvnaide – biraslaš, ekonomalaš ja sosiála ceavzin – ja galget láidet ođđa ceavzilis ovdáneapmái oanehis ja guhkit áigge mielde. Min servodatplánas čájehuvvo guhte ceavzinmihttu oažžu erenoamáš fokusa plánenáigodagas ja leat veahkkinn go deaivvadit suohkana hástalusaiquin ja ceavzilis ovdánemiin.

Eallit oppa Eallima

[Eallit oppa eallima](#) lea kvalitehtareformma mii guoská boarrásiidda servodagas. Reformma galgá čanastuvvot bajit fáddan servodatoasis, ja viidáset maiddá suohkana plánaortnegis. Searvama ja analiissaid bokte oažžu ipmárdusa báikkálaš dárbbuide ja guđe guvlui lunddolaččat joatkit *Eallit oppa eallima* viidáset bargguin.

Álbmotvarrisvuodáperspektiiva

Diiddanuori [álbmotvarrisvuodá-bajilgovva](#) lea dehálaš vuoddo-dokumeanta, ja lea vuodđun suohkanplána servodatoassái. Bajásšaddan, lagasbiras, skovlá, bargovejolašvuodát, fysalaš doaimmat ja biebmodoallu váikkuhit álbmoga varrisvuodá ja eallinkvalitehta. Diiddanuori suohkanis galgá leat erenoamáš fokus mánáid ja nuoraid bajásšaddaneavttuide. Servodatplánemis lea bajilgovva leamašan dehálaš vuolggasadjin hábmemis álbmotvarrisvuodá mihtuid ja strategijaid.

Suohkan [bargá systemáhtalaččat](#) álbmotvarrisvuodain, mas [Álbmotvarrisvuodá prorámma](#) lea mearkkašahhti oassi. Álbmotvarrisvuodá prográmma galgá aktiivvalaččat sajáidduhttot vuolit plánaide.

Oppamáilmmálaš hábmen

[Oppamáilmmálaš hábmen](#) galgá čielgasit oidnot suohkana plánabargguin ja doaimmain.

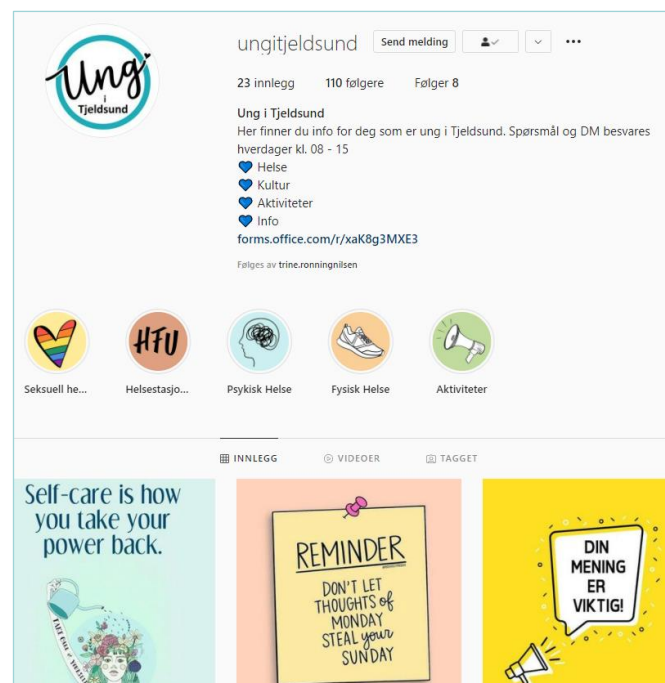

Gjennomføringen av medvirkningen

Kommuneplanens samfunnsdel beskriver ønsket utvikling for fremtiden. Medvirkning fra kommunens innbyggere har vært et viktig bidrag i utformingen av planen. Målet med medvirkningen var å få innspill til planen fra innbyggerne i Tjeldsund.

I tillegg til de lovpålagte, ble det i løpet av høsten 2021 avholdt ulike former for innbyggermedvirkning (les mer [her](#)):

- Digital spørreundersøkelse tilgjengelig for alle innbyggere ble gjennomført høsten 2021. Det kom inn 230 svar.
- Det ble gjennomført tre fysiske temamøter for innbyggerne: næring og kompetanse, folkehelse og livskvalitet, og attraktiv bostedskommune.
- Det ble tilrettelagt møter med barnefamilier og for representanter for samiske interesser.
- Kommuneplanleggerne møtte ungdomsskoleelever i forbindelse med Ungdomskonferansen.
- Det ble gjennomført spørreundersøkelse rettet mot ungdom i aldersgruppen 15-19 år. Det kom inn 30 svar.
- For å sikre medvirkning og politisk involvering har råd og utvalg fått orientering underveis og gitt mulighet til å komme med innspill.

Spørreundersøkelse/Jearahallan - kommuneplanens samfunnsdel i Tjeldsund 2021-2033

Denne spørreundersøkelsen gjennomføres i forbindelse med arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel. **Vi ønsker nå å høre fra deg!**
Dátjearahallan čadahuvo suohkanplána servodatoasi barggu oktavuodas. **Mii háliidatgulahallat duinna!**

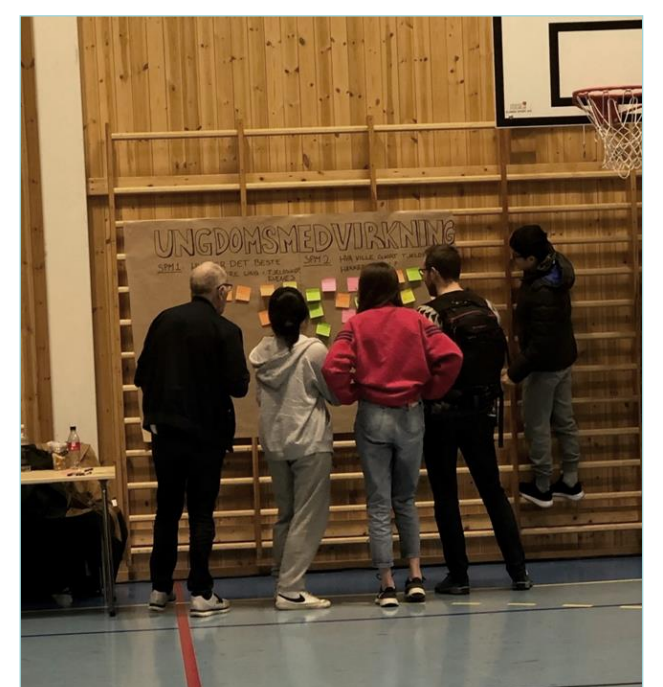
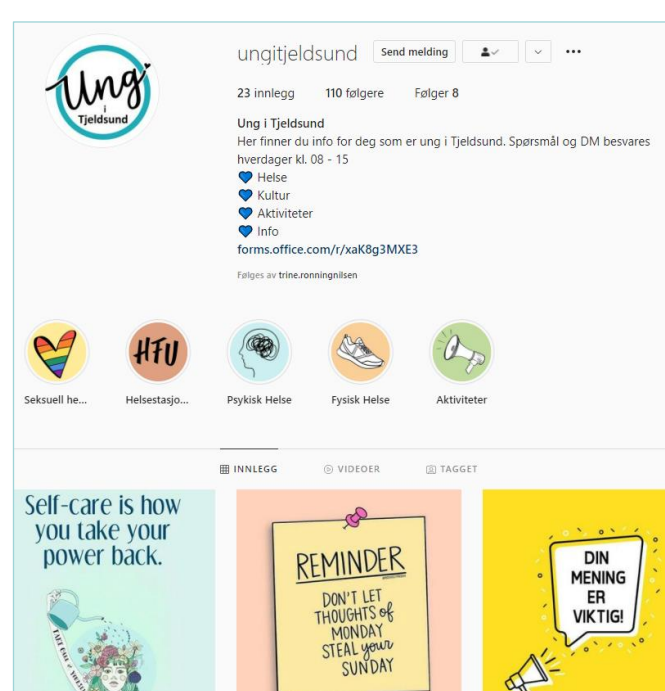
SEARVAN

Searvama čadaheapmi

Suohkanplána servodatoassi govvida háliiduvvon ovdáneami boahhteáiggis. Searvan suohkana ássiid bealis lea leamašan dehálaš veahkki plána hábmemis. Ulbmil searvamiin lei oážžut Dieiddanuori ássiin oaiviliid plánii.

Lassin lága mielde geatnegahtton searvamiidda, lágiduvvui 2021 čavčča mielde iešguđetlágan ássiid searvamat (loga eanet [dás](#)):

- 2021 čavčča čadahuvo digitalálaš jearahallamat, mat ledje olámuttos buot ássiide. Ožžo 230 vástádusa.
- Lágidedje golbma fysalaš fáddáčoahkkima suohkanássiide; ealáhus ja gelbbolašvuhta, álbmotvarrisvuhta ja eallinkvalitehta, ja geasuheadji ássansuohkan.
- Lágidedje heivehuvvon čoahkkimiid mánnábearrašiiguin ja sámi beroštumiid ovddasteddjiiguin.
- Suohkanplánejeaddjit deaivvadedje nuoraiskovllá ohppiiguin Nuoraidkonferánssa oktavuodas.
- Čadahuvo jearahallaniskadeapmi nuoraiguin gaskal 15 ja 19 jagi. Ožžo 30 vástádusa.
- Nannen dihte searvama ja politihkalaš oassálastima, leat ráđit ja lávdegottit ožžon dieđuid dađistaga ja vejolašvuodaid buktit oaiviliid.

Spørreundersøkelse/Jearahallan - kommuneplanens samfunnsdel i Tjeldsund 2021-2033

Denne spørreundersøkelsen gjennomføres i forbindelse med arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel. **Vi ønsker nå å høre fra deg!**
Dátjearahallan čadahuvo suohkanplána servodatoasi barggu oktavuodas. **Mii háliidatgulahallat duinna!**

Innbyggerne ønsker at kommunen:

- Legger til rette for bedre informasjonsflyt og dialog med innbyggerne
- Blir mer synlig utad og engasjert
- Blir mer veilednings- og løsningsorientert
- Styrke samferdsels- og kommunikasjonstilbudet: kollektivtransport, gang- og sykkelveier, trafiksikkerhet og vedlikehold
- Legger til rette for levende bygder med tilbud og muligheter
- Legger til rette for møteplasser og fritidstilbud tilpasset alder, funksjonsnivå og interesser
- Støtter lokalt engasjement
- Ser alle innbyggerne som en ressurs
- Legger til rette for et variert boligtilbud

Medvirkningsrapporten

For mer informasjon på gjennomføring og innspill fra medvirkningen kan man lese den tilhørende [rapporten](#):

VÁLDOČOAHKKÁIGEASU ÁSSIID SEARVAMIS

Suohkanássit dáhttot ahte suohkan:

- Láhčá dili buoret gaskkusteapmái ja dialogii ássiiguin.
- Oidno buorebut olggos guvlui ja šaddá ángireabbot
- Šaddá čeahpit bagadit ja gávdat čovdosiid
- Nanne johtolat- ja kommunikašuvdnafálaldagaid: oktasašjohtolaga, vázzin- ja sihkkelgeainnuid, johtoltdorvvolašvuoda ja divodemiid
- Láhčá dili eleš giliide gos leat fálaldagat ja vejolašvuodat
- Láhčá dili deaivvadanbáikkiide ja astoáiggefálaldagaide heivehuvvon agiid, doaibmadásiid ja beroštumiid mielde
- Doarju báikkálaš ángiruššamiid
- Geahčasta buot ássiid resursan
- Láhčá dili mánggalágan viessofálaldagaide

Searvanraporta

Eanet dieđuid searvama čađahemiid ja oaiviliid birra sáhtta lohkat gullelaš [raporttas](#):

Status og utfordringer i Tjeldsund

- Ny sammenslått kommune fra 1.januar 2020
- Del av forvaltningsområdet for samisk språk fra 1.juli 2020.
- Demografisk utvikling – vi blir flere eldre og det fødes færre barn
- Frafall fra videregående skole og utenforskap
- Strammere økonomiske rammer for kommunen

For mer informasjon les videre i [folkehelseoversikten](#), [medvirkningsrapporten](#) og tilhørende [planprogram](#) (se kap. 4.2).

Hva skjer i regionen?

Det er stor aktivitet i Hålogalandsregionen med bla. utbygging av flystasjonen på Evenes, Norges brannskole på Fjellidal, Forsvarets base i Ramsund, nærings-satsinger på Rødskjær og E10 Hålogalandsveien. Samlet sett vil det utføres investeringer og satsninger for mange milliarder. Dette sett i sammenheng med den utviklingen lokalt næringsliv er inne i, stilles det store forventinger til kommunen som må tilrettelegge for boliger, næringsarealer, gode kommunale tjenester osv.

Tjeldsund går en spennende framtid i møte og kommunen er klar til å ta aktivt del i utviklingen.

Bærekraft i Tjeldsund

FNs 17 bærekraftsmål skal ligge til grunn for samfunnsplanleggingen. I planarbeidet er det gjennomført en [analyse av målene](#) og definert hvordan kommunen kan bidra til måloppnåelse innenfor de ulike områdene. Alle bærekraftsmålene er viktig, men noen er mer viktige i den lokale konteksten, sett i sammenheng med vårt utfordringsbilde

Hvert av fokusområdene i samfunnsdelen rommer tre bærekraftsdimensjoner; miljø, økonomi og sosial bærekraft. Mål og strategier i planen skal bidra til måloppnåelse innenfor de ulike bærekraftsmål.

Samisk språk og kultur

Tjeldsund kommune er en del av forvaltningsområde for samisk språk. Dette innebærer at samisk og norsk er likestilte språk. Innbyggere har rett til å bli betjent og få svar på samisk når de henvender seg til kommunen. Innlemmelsen i forvaltningsområdet bidrar til at det samiske perspektivet blir styrket i kommunen jf. [ILO konvensjonen](#). Samiske interesser og medvirkning skal i henhold til Sameloven sikres gjennom [konsultasjoner](#).

Synliggjøring av det samiske språket i samfunnet er viktig, og er noe kommunen allerede jobber med. Det er derfor naturlig at dette arbeidet fortsettes og styrkes videre.

OVDÁNANČOAHKKÁIGEASSU JA VEJOLAŠVUOĐAGOVVA

Stáhtus ja hástalusat Dielddanuoris

- Ođđa oktiičaskon suohkan ođđajagimánu 1.b. rájes 2020
- Oassin sámegeielaid hálddašanguovllus suoidnemánu 1.b. rájes 2020.
- Demográfalaš ovdáneapmi – šaddat eanet vuorrasat ja riegeidit unnit mánát
- Heaitin joatkkaskuvllain ja searvvehisvuotta
- Čavgasit ekonomalaš rámmat suohkanis

Loga eanet dieđuid [álbmotvarrisvuodabajitgovas](#), [searvanraporttas](#) ja gullevaž [plánaprográmmas](#) (geahča kap. 4.2).

Mii dáhpáhuvvá regiovnnas?

Leat stuora doaimmat jođus Hålogalándda regiovnnas gos huksejit earret eará girdistašuvnna Evenášsis, Norgga Buollinskovllá Fjelldal:s, Suodjalusa bása Ramsund:s, ealáhusángeruššamat Rødskjær:s ja Hålogalándda E10 geaidnohuksen. Oktiibuot čadahuvvojit investeremat ja ángeruššamat mánggaid miljárddaid ovddas. Go geahččá dán ovttas báikkálaš ealáhusaid dálá ovdánemiin, de leat stuora vuordámušat suohkanii, mii ferte láchit dili viesuide, ealáhusareálaide, buorre suohkanlaš bálvalusaide, jna.

Dielddanuorri suohkanis lea gelddolaš boahhteáigi ja suohkan lea ráhkkanan aktiivvalaččat searvat ovdáneapmái.

Ceavzilvuotta Dielddanuoris

ON 17 ceavzinmihtut galget leat vuodđun servodatplánemis. Plánabarggu oktavuodas lea čadahuvvon [analiisa mihtuin](#) ja definieren mo suohkan sáhtta veahkehit olahit iešguđet surggiid mihtuid. Buot ceavzinmihtut leat dehálačča, muhto muhtun mihtut leat deháleappot báikkálaš konteavsttas geahčastuvvon ovttas min hástalusaiquin.

Juohke čalmmustahttinsuorggi servodatoasis sisttisidollet golbma ceavzilvuodadimenšuvnna; luonddubirrasa, ekonomii ja sosiála ceavzilvuoda. Plána mihtut ja strategiiat galget leat veahkin joksat mihtuid iešguđet ceavzinmihtuid siskkobealde.

Sámi giella ja kultuvra

Dielddanuori suohkan lea oassi sámegeielaid hálddašanguovllus. Dát mearkkaša ahte sámegeiella ja dárogiella leaba ovttárvosaš gielat. Ássiin lea riekti oazžut bálvalusaid ja vástádusaid sámegeilli go váldet oktavuoda suohkaniin. Lahttudeapmi sámegeielaid hálddašanguvlui mearkkaša ahte sámi perspektiivvat nannejuvvojit suohkanis, gč. [ILO konvenšuvnna](#). Sámi beroštumit ja váikkuheamit galget Sámelága mielde sihkkarastot [ráđđádallamiid bokte](#).

Sámegeiella čalmmustahttin servodagas lea dehálaš, ja lea ášši mainna suohkan lea bargamen. Dat lea danin lunddolaš ahte dát bargu jotkojuvvo ja nannejuvvo.

Overordnet visjon og fokusområdene

Tjeldsunds visjon er:

«Sammen skaper vi livskraftige samfunn som fremmer vekst, opplevelse og folkehelse»

For å jobbe mot denne visjonen er det pekt ut tre fokusområder fram mot 2034:

- **Bærekraftig utvikling av Tjeldsund:** Utvikling av kommunen hvor folkehelse, opplevelse og vekst er en del av samfunnsutviklingen. Innenfor dette fokusområdet er det satt mål og strategier for hvordan Tjeldsund skal videreutvikles som attraktiv bostedskommune.
- **Næring og kompetanse:** Tjeldsund skal ta del i den utviklingen som skjer i regionen. Utviklingen vil gi ringvirkninger til hele Tjeldsundsamfunnet. Innenfor dette fokusområdet er det satt mål og strategier for hvordan vi skal bli attraktiv og konkurransedyktig.
- **Trygt og godt å bo og leve i Tjeldsund:** Alle skal være del av et fellesskap og ha tilgang på ulike tjenestetilbud. Innenfor fokusområdet er det satt mål og strategier for hvordan vi skal utvikle et inkluderende kommunesamfunn.

Tverrfaglig samarbeid

I prosessen ved utarbeidelse av samfunnsplanen har det vært viktig å arbeide sammen på tvers av fagområder. For å løse fremtidens utfordringer er tverrfaglig samarbeid en forutsetning. Interkommunalt samarbeid er også viktig for å ivareta tjenestetilbudet.

Samfunnsdelens oppbygging

Innenfor hvert fokusområde er det satt mål og strategier for ønsket samfunnsutvikling. Alle mål og strategier konkretiseres i en **handlingsplan**. I handlingsplanen skal alle tiltak prissettes og prioriteres, og kobles sammen med **økonomiplanen**. På denne måten vil samfunnsdelen med handlingsplan være et **styringsverktøy** for kommunen. Prioriteringen av tiltak skjer ut ifra kommunens økonomiske rammebetingelser.

Handlingsplanen og økonomiplanen

Innledningsvis vil økonomiplanen utgjøre handlingsplanen. Tjeldsund kommune jobber imidlertid med å innarbeide rutiner for at handlingsdelen til kommuneplanens samfunnsdel skal utarbeides sammen med økonomiplanen. Slikt arbeid tenkes påstartet i 2022 for budsjettperiode 2023. I arbeidet skal det innarbeides et system for årsrapportering og evaluering, dette vil synliggjøres i handlingsdelen.

BAJIT VIŠUVDNA JA ČALMMUSTAHTTINSUORGGIT

Bajit višuvdna ja čalmmustahttinsuorggit

Dielddanuori višuvdna lea:

«Ovtas mii hábmet eleš servodaga mii ovdánahtta ovdáneami, vásáhusaid ja álbmotvarrisvuoda»

Bargan dihte dáinna višuvnnain, de leat čujuhuvvon golbma čalmmustahttinsuorggi jagi 2034 rádjái:

- **Ceavzilis ovdáneapmi Dielddanuoris:** Suohkana ovdáneapmi mas álbmotvarrisvuolta, vásáhusat ja ovdánahttin lea oassi servodatovdáneamis. Dán čalmmustahttinsuorggi mihtut ja strategijiat leat mo Dielddanuorri galgá ovdánahttot geasuheadji ássansuohkanin.
- **Ealáhus ja gelbbolašvuolta:** Dielddanuorri galgá searvat ovdáneapmái mii dáhpáhuva regiovnnas. Ovdáneapmi boahá váikkuhit olles Dielddanuori servodahkii. Dán čalmmustahttinsuorggi mihtut ja strategijiat leat mo mii galgat šaddat bivnnuhin ja gilvovuoimmálačča.
- **Oadjebas ja buorre orrut ja eallit Dielddanuoris:** Buohkat galget leat oassin searvevuodas ja galget olahit iešguđet bálvalusaid. Dán čalmmustahttinsuorggi mihtut ja strategijiat leat mo ovdánahttit fátmasteaddji suohkanservodaga.

Fágarasttideaddji ovtasbargu

Servodatplána hábmenproseassas lea leamaš dehálaš bargat ovtas rastá fágasurggiid. Čoavdin dihte boahhteáiggi hástalusaid lea fágarasttideaddji ovtasbargu eaktun dasa. Suohkangaskasaš ovtasbargu lea maid dehálaš fuolaheames bálvalusfálaldagaid.

Servodatoasi bajáshuksen

Juohke čalmmustahttinsuorggi siskkobealde leat biddjon mihtut ja strategijiat sávahahtti servodatovdáneapmái. Buot mihtut ja strategijiat leat konkretiserejuvnon **doaimaplánas**. Doaimaplánas galget buot doaimmaide biddjot haddi ja vuoruhuvvot, ja čadnot oktii **ekonomiijaplánain**. Dainna lágiin šaddá servodatoassi ovtas doaimaplánain **stivrenreaidun** suohkanii. Doaimmaid vuoruheapmi dahkko suohkana rámmaeavttuid vuodul.

Doaimaplána ja ekonomiijaplána

Álggus šaddá ekonomiijaplána leat doaimaplánan. Dielddanuori suohkan bargá dattege ásahtit rutiinnaid dasa ahte suohkanplána servodatoasi doaimaplána galgá ráhkaduvvot ovtas ekonomiijaplánain. 2022 plánejuvvo dát bargu álggahuvvot 2023 bušeahttaáigodaga oktavuodas. Dan barggus galgá ráhkaduvvot raporterren- ja evaluerenvuogádat jagi ovdas, dát čalmmustahtto doaimaplánas.

Mål

Tjeldsund skal ha en variert boligsammensetning tilpasset ulike livsfaser

Strategi

- Strategisk arealplanlegging for å sikre et variert botilbud
- Stille krav til universell utforming i planarbeid
- Tilrettelegge for boligløsninger for yngre, eldre og mennesker med nedsatt funksjonsevne, og da primært i sitt nærmiljø hvis ønskelig.
- Tilgjengelig informasjon om botilbud i kommunen

Tjeldsund skal gi kvalitative og gode tjenester i barnehager og skoler

- Fokus på å rekruttere og beholde fagkompetanse
- Sikre kompetanse innen samisk språk og kultur i skole og barnehage
- Fokus på inkludering, trivsel og kulturforståelse
- Følge opp trafiksikkerhetsplanen
- Gode lekeområder i barnehager og på skoler

Tjeldsund skal ha gode nærmiljø som er tilgjengelig for alle

- Fokus på universell utforming og tilgjengelighet
- Sikre friluftsområder
- Oppgradere etablerte nærmiljøanlegg
- Et oppdatert planverk som sikrer kultur-, idrett- og friluftaktiviteter
- Hensynta tilstrekkelig areal til leke- og grøntområde i arealplanleggingen
- Trafiksikkerhetsarbeid
- Legge til rette for felles arena for idrett, kultur og næring
- Fortsette og styrke arbeid med synliggjøring av samisk språk

CEAVZILIS OVDÁNEAPMI DIELDDANUORIS

Mihtut

Dielddanuoris galgá leat iešguðetlágan viessočoakkádusat heivehuvvon iešguðet eallindásiide

Strategiija

- Strategiijalaš areálaplánen sihkarastin dihte iešguðetlágan orrunfálaldagaid
- Gáibidit oppamáilmmálaš hábmema plánenbarggus
- Heivehit viessočovodosiid nuoraide, vuorrasiidda ja doaimmashehttejuvnon olbmuide, ja vuosttažettiin sin lagasbirrasis jos nu lea sávahahti.
- Olámmuttos dieđut orrunfálaldagaid birra suohkanis

Dielddanuoris galgá addit kvalitatiivvalaš ja buori fálaldagaid mánáidgárddiin ja skovlláin

- Čalmmustahttin rekruteremis ja bisuhit fágagelbbolašvuoda
- Sihkkarastit gelbbolašvuoda sámi gielas ja kultuvrras skovlláin ja mánáidgárddiin
- Čalmmustahttin fátmasteamis, čálggus ja kulturipmárdusas
- Čuovvulit johtalusdorrvolašplána
- Buori stoahkanšiljut mánáidgárddiin ja skovlláin

Dielddanuoris galgá leat buorre lagasbiras mii lea olámmuttos buohkaide

- Čalmmustahttin oppamáilmmálaš hábmemis ja beasatlašvuodas
- Sihkkarastit olgunastinbáikkiid
- Ođasmahttit ásahuvvon lagasbirasrusttegiid
- Ođasmahtton plánaortnet mii sihkkarastá kultuvra-, valáštallan- ja olgunastindoaimmaid
- Areálapláneamis fuolahit doarvái areálaid stoahkan- ja ruonás báikkiide
- Johtalusdorrvolašbarggut
- Láhčit dili ahte gávdnojit searvearenat valáštallamii, kultuvrii ja ealáhusaide
- Joatkit ja nannet barggu čalmmustahttemis sámegeiela

Mål

Tjeldsund skal tilby kvalitative og gode tjenester til innbyggerne

Tjeldsund skal ha økt fokus på klima, miljø og energi

Strategi

- Benytte kommunens digitale plattform for å sikre god informasjonsflyt
- Ha god internkontroll som sikrer åpenhet og kvalitet i tjenestene
- Rekruttere og beholde fagkompetanse
- Ansatte skal ha grunnleggende kunnskap og forståelse om samisk kultur
- Fokus på beredskap og samfunnssikkerhet
- Interkommunalt samarbeid
- Sikre drikkevann og avløp i henhold til lov og forskrifter
- Sørge for at kommunen har systemer som sikrer oppfølging og veiledning til innbyggere for å motvirke utenforskap

- Hensynta klimaendringer og klimatilpasning i planarbeidet
- Fremme kildesortering
- Redusere eget energiforbruk
- Legge til rette for gjenbruk
- Støtte lokalt miljømessig engasjement
- Ivareta naturen og dens ressurser og liv
- Legge til rette for utbygging av infrastruktur for ladning av elbiler
- Innkjøpsstrategi med fokus på miljøet og klimagassutslipp
- Det skal gjøres vurderinger av hvordan klimaendringene vil påvirke Tjeldsund kommune

CEAVZILIS OVDÁNEAPMI DIELDANUORIS

Mihtut

Dielddanuorri galgá fállat kvalitatiiva ja buori bálvalusaid suohkanássiide

Dielddanuoris galgá leat eanet fokus dálkkádahkii, luonddubirrasii ja energiijai

Strategiija

- Atnit suohkana digitála vuodđovuogádaga sihkarastin dihte buori diehtujuohkinjođu
- Atnit buori siskkáldas bearráigeahču sihkarastit rabasvuođa ja kvalitehta bálvalusain
- Rekruteret ja bisuhit fágagelbollašvuođa
- Bargiin galgá leat vuđolaš máhttu ja ipmárdus sámi kultuvrras
- Fokus gearggusvuhtii ja servodatoadjebasvuhtii
- Suohkaniidgaskasaš ovttasbargu
- Sihkarastit juhkančázi ja duolvačázi lágaid ja njuolggadusaid mielde
- Fuolahit ahte suohkanis leat vuogádagat mat sihkarastet čuovvoleami ja bagadeami ássiide hehtten dihte oktovuođa

- Plánabargguin váldit vuhtii dálkkádatrievdamiid ja dálkkádatheivehemiid
- Ovddidit doapparsirrema
- Unnidit iežas energiijageavaheami
- Láhčit dili ođđasit atnui
- Doarjut báikkálaš birasáŋgirvuođa
- Váldit vára luonddus ja luondduresursain ja -eallima
- Láhčit dili infrastrukturen ládden dihte rávnnji elbiillaide
- Sisaoastinstrategiija man čalmmustahttin lea luonddubiras ja dálkkádatgássaluotin
- Galgá čadahit guorahallamiid mo dálkkádatrievdamat váikkuhit Dielddanuori suohkana

Mål

Tjeldsund skal ta en aktiv posisjon i utviklingen i regionen og jobbe for å være en attraktiv kommune for lokalsamfunn og næringsliv

Tjeldsund skal tilrettelegge for en bærekraftig landbruks- og reindriftsnæring

Kommunesenteret Evenskjer er et attraktivt regionalt handels- og servicesenter

Strategi

- Tilrettelegge for at eksisterende næringsvirksomhet skal ha mulighet for utvikling
- Gi god veiledning og informasjon til nye næringsaktører og potensielle gründere
- God dialog med næringslivet
- Arealplanlegging skal sørge for at kommunen har tilgjengelig næringsareal
- Fokus på markedsføring og omdømmebygging
- Dialog og samarbeid med kommuner i regionen politisk og administrativt

- Føre arealregnskap for å kartlegge og holde oversikt over landbruksareal
- Dialog med næringene for å veilede og gi informasjon, samt for å avdekke behov og muligheter
- Gjennom arealplanlegging og dialog kartlegge og ivareta viktige områder for landbruks- og reindriftsnæringen
- Fokus på å tilrettelegge for at eksisterende landbruks- og reindriftsnæring skal ha mulighet for utvikling
- Ivareta jordvern i planleggingen
- Oppfordre til utarbeidelse av skogbruksplaner for å kartlegge og få oversikt over kommunens ressursgrunnlag
- Ivareta samisk kultur i planlegging for å styrke de samiske næringene
- Ivareta konsultasjonsplikten i henhold til Sameloven

- Jobbe for at Evenskjer som kommunesenter skal fungere som et attraktivt regionalt handels- og servicesenter
- Planlegge og tilrettelegge for flere tilbud innen handel og service for økt kundetilstrømming
- Arealplanlegging skal tilrettelegge for attraktive og sentrumsnære næringsarealer
- Fokus på universell utforming og et trafiksikkert Evenskjer sentrum

EALÁHUS JA GELBBOLAŠVUOHTA

Mihtut

Diiddanuoris galgá leat aktiivva sadji regiovnna ovdáneamis ja bargat dan ala ahte suohkan lea geasuheaddji suohkan báikkálaš servodahkii ja ealáhusdoibmii

Diiddanuorri galgá láhčit dili ceavzilis eanadollui ja boazodollui

Suohkanguovddáš Skánik lea bivnnut regiovnnaš gávppašan- ja bálvalusguovddáš

Strategiija

- Láhčit dili nu ahte dálá ealáhusdoaimmain galgá leat ovdánanvejolašvuodát
- Addit buori bagadeami ja diehtujuohkima ođđa ealáhusaktevrraide ja vejolaš fitnodatálggaheddjiide
- Buorre dialoga ealáhusdoaimmaiguin
- Areálaplánen galgá fuolahit ahte suohkanis leat olámuttos ealáhusareálat
- Fokus márkanfievrrideapmái ja beagginbargui
- Dialoga ja politihkalaš ja hálddahaslaš ovtasbargu regiovnna suohkaniiguin

- Doallat areálahketdoalu kárten ja dollan dihte bajilgova eanadoalloareálain
- Dialoga ealáhusaiguin bagadeami ja diehtujuohkima dihte, ja almmustahttit dárbbuid ja vejolašvuodaid
- Areálaplánema ja dialoga bokte kártet ja fuolahit dehálaš eanadoallo- ja boazodoalloguovlluid
- Láhčit dili dasa ahte dálá eanadoalus ja boazodoalus galgá leat ovdánanvejolašvuodát
- Plánabargguin fuolahit eanagáhttema
- Ávžžuhit ráhkadit vuovdedoallopánaid kárten ja oazžun dihte bajilgova suohkana resursavuodus
- Plánemis fuolahit sámi kultuvrra nannen dihte sámi ealáhusaid
- Fuolahit ráđđadallangeatnegasvuoda Sámelága mielde

- Fuolahit ahte Skánik suohkanguovddášin galgá leat geasuheaddji regiovnnaš gávppašan- ja bálvalanguovddáš
- Plánet ja láhčit dili eanet gávppašan- ja bálvalanfálaldagaide vai oastiid lohku lassána
- Areálaplánemis galgá fuolahit ahte guovddáža lahka gávdnojit bivnnut ealáhusareálat
- Fokus oppamáilmmálaš hábmemii ja johtalusdorvvolaš guovddáš Skániin

Mål

Det skal tilbys et variert aktivitetstilbud i Tjeldsund som fremmer opplevelse og folkehelse

Strategi

- Legge til rette for initiativ fra lag og foreninger, samt gi rådgivning og veiledning
- Legge til rette for utvikling av møteplasser, spesielt for barn og unge
- Universell utforming
- Legge til rette for gode rekreasjons- og naturområder som fremmer folkehelse
- Etablere et samlingssted for ungdom på Evenskjer fra hele kommunen
- Program for folkehelse

Tjeldsund skal ha sosiale møteplasser

For alle

- Se på mulige løsninger for samferdsels- og kommunikasjonstilbudet: kollektivtransport, gang- og sykkelveier, samt snarveier og turstier
- Utvikle allerede etablerte møteplasser og legge til rette for nye
- Legge til rette for kulturelle møteplasser også på tvers av kommunegrenser
- Sikre god informasjon om tilbud i kommunen

Barn og ungdom

- Inkludere ungdom i utforming av møteplasser
- Kartlegging av muligheter og etablering av transportløsninger som gjør det lettere for ungdom å delta på aktiviteter rundt om i kommunens bygder.
- Fremme og kjentgjøre aktiviteter tilknyttet frisklivssentralen for ungdom og unge voksne

Eldre

- Involvere eldre som en ressurs for tilrettelegging av møteplasser
- Kartlegge mulige transportløsninger som gjør det lettere for eldre å delta på aktiviteter

OADJEBAS JA BUORRE ORRUT JA EALLIT DIELDANUORIS

Mihtut

Dieiddanuoris galget leat iešguđetlágan doaimafálaldagat mat ovddidit vásáhusaid ja álbmotvarrisvuoda

Strategiija

- Láhčit dili initiatiivvaide joavkkuin ja servviin, ja addit ráđiid ja bagadeami
- Láhčit dili ovdánahttit deaivvadanbáikkiid, erenoamážit mánáide ja nuoraide
- Oppamáilmmálaš hábmen
- Láhčit dili buori vuoigastanbáikkiide ja luondduguovlluide mat ovddidit álbmotvarrisvuoda
- Ásahit Skániide deaivvadanbáikki suohkana nuoraid várás
- Varrisvuodaprográmma

Dieiddanuoris galget leat sosiála deaivvadanbáikkiit

Buohkaide

- Guorahallat vejolaš čovdosiid johtolat- ja kommunikašuvdnafálaldagaide: searvefievrrideami, vázzin- ja sihkkelgeainnuid, ja njulgengeainnuid ja tuvrabálgáid
- Ovdánahttit ásahuvvon deaivvadanbáikkiid ja lámčit dili ođđa báikkiide
- Lámčit dili kultuvrralaš deaivvadanbáikkiide, maddái rástá suohkanrájaid
- Sihkkarastit buori diehtojuohkima suohkanfálaldagaid birra

Mánáide ja nuoraide

- Váldit nuoraid mielde hábmemis deaivvadanbáikkiid
- Kártet vejolašvuodaid ja ásahit johtolatčovdosiid mat dahket álkbun nuoraide searvat doaimmaide suohkana giliin
- Ovddidit ja dovddusin dahkat dearvvašeallinguovddáža doaimmaid nuoraid ja nuorra rávis olbmuid várás

Vuorraset olbmuid

- Fátmmastit vuorraset olbmuid resursan fuolaheames deaivvadanbáikkiid
- Kártet vejolaš johtolatčovdosiid mat álkidit vuorraset olbmuid searvat doaimmaide

Mål

Tjeldsund skal ha kvalitative og gode helse- og omsorgstjenester

Strategi

- Styrke hjemmebaserte tjenester slik at innbyggerne kan bo hjemme lengst mulig
- Ha tilstrekkelig dimensjonering av institusjonsplasser ut fra lokale forhold
- Sikre gode legetjenester til innbyggerne
- Rekruttere og beholde fagkompetanse
- Fokus på forebygging
- Fokus på ungdommer i forhold til forebygging og behandling av psykisk helse og rusproblemer.
- Ivareta det samiske perspektivet i helse og omsorgstjenesten
- Gi helsetjenester utfra vurdert behov

Leve hele livet- reformen skal være integrert i tjenestetilbudet

- Veilede for tilrettelegging av tilpasning av egen bolig tilpasset livssituasjon
- Legge til rette for bruk av velferdsteknologi som gjør at innbyggerne kan være selvstendig og i stand til å mestre hverdagen
- Tilrettelegge for møteplasser som sikrer et sosialt nettverk
- Veilede i forhold til kost og ernæring samt fysisk aktivitet
- Legge til rette for eldres medvirkning

Barn og unge skal ha trygge og gode oppvekstvilkår

- Fokus på forebygging og tverrfaglig samarbeid
- Skolehelsetjenesten og helsestasjon for ungdom skal være lett tilgjengelig
- Kvalitative og gode tjenester i barnehager og skoler
- Synlig og tilgjengelig barnevernstjeneste
- Varierte aktivitetstilbud og møteplasser
- Legge til rette for barn og unges medvirkning

OADJEBAS JA BUORRE ORRUT JA EALLIT DIELDANUORIS

Mihtut

Dielddanuoris galget leat kvalitatiivvalaš ja buori varrisvuođa- ja dorvobálvalusat

Strategiija

- Nannet siidavuđot bálvalusaid nu ahte ássit sáhtte orrut ruovttus guhkimus áiggi
- Ásahusain galget lanjat leat doarvái stuorra báikkálaš diliid ektui
- Sihkkarastit buori doavttirbálvalusaid ássiide
- Háhkát ja doalahit fágagelbbolašvuođa
- Fokus eastadeapmái
- Fokus nuoraide eastadit ja dikšut psykalaš varrisvuođaid ja gárrenmirkováttisvuođaid
- Fuolahit sámi perspektiivva varrisvuođa- ja dorvobálvalusas
- Addit varrisvuođabálvalusa dárbbuid mielde

Eallit oppa eallima refoarbma galgá leat ásahuvvon bálvalusfálaldagaide

- Bagadeapmi láchimis viesu mii lea heivehuvvon eallindillái
- Láhčit dili geavahit čálgoteknologiija mii dahká ahte ássit sáhttet leat iešheanalačča ja birget árgabeaivvis
- Láhčit dili deaivvadanbáikkiide mat sihkkarastet sosiála fierpmádaga
- Bagadit biepmu ja biebmodoalu ja fysalaš aktivitehtaid ektui
- Láhčit dili vuorraset olbmuid searvamii

Mánáin ja nuoraid galget leat oadjebas ja buori bajásšaddaneavttut

- Fokus eastadeapmái ja fágarastideaddji ovttasbargui
- Skovlávarrisvuođabálvalus ja varrisvuođastašuvdna nuoraid várás galgá leat álki olahit
- Kvalitatiivvalaš ja buore bálvalusat mánáidgárddiin ja skovlláin
- Oainnus ja olámuttos mánáidsuodjalanbálvalusat
- Iešguđetlágan aktivitehtafálaldagat ja deaivvadanbáikkitt
- Láhčit dili mánáid ja nuoraid searvamii

Hva er en arealstrategi?

Arealstrategien er et viktig styringsverktøy og skal vise kommunens langsiktige mål og strategier for arealbruk.

Arealstrategien må være realistisk og ha en overordnet karakter. Den må også følge opp nasjonal politikk og relevante regionale planer.

Arealstrategien er særlig viktig som grunnlag for arbeidet med kommuneplanens arealdel, og vil gjøre arealdelen bedre tilpasset kommunens behov og utfordringer. Ved å løfte de strategiske avklaringene om framtidig arealutvikling og utbyggingsmønster til samfunnsdelen, kan kommunen slå fast en del overordnede rammer før arbeidet med arealdelen settes i gang. Dette vil gi kommunen bedre politisk styring over arealbruken, og gjøre planprosessen for arealdelen mer forutsigbar.

Arealstrategien er dermed et **retningsgivende** styringsverktøy, den er ikke juridisk bindende slik som kommuneplanens arealdel er.

Arealstrategi for Tjeldsund

Arealstrategi for Tjeldsund skal fremme livskraftige samfunn som fremmer vekst, opplevelse og folkehelse. For å oppnå dette ønsker vi å:

- Synliggjøre bærekraftsmålene i arealplanen
- Bruk av kunnskapsgrunnlag i arealplanleggingen, herunder arealregnskap
- Ivareta viktige områder for natur og friluftsliv, og sikre tilgjengelighet for allmennheten
- Forventede klimaendringer skal nøye vurderes og tas hensyn til i arealplanleggingen, og det skal planlegges for klimatilpasning

Viktige bærekraftsmål

AREÁLSTRATEGIJA

Mii lea areástrategiija?

Areástrategiija lea dehálaš stivrenreaidu ja galgá čájehit suohkana guhkitáigge mihtuid ja strategiijaid areálageavaheamis. Areástrategiija galgá leat realisttalaš ja das galgá leat bajit mearkkašupmi. Dat galgá maid čuovvulit nationála politihka ja guoski regionála plánaid.

Areástrategiija lea erenoamáš dehálaš vuodđu suohkanplána areáloasi barggus, ja heiveha areáloasi buorebut suohkana dárbbuide ja hástalusaide. Loktemis servodatoasi strategalaš čielggademiid boahhteáigge areálovdáneami ja huksenminstara birra, sáhtta suohkan mearridit muhtun bajit rámmaid ovdal go areáloasi bargu álggahuvvo. Dát boahhtá addit suohkanii buoret politihkalaš stivrejumi areálageavaheamis ja dahkat areáloasi plánaproseassa álkít einnosteadjijn.

Areástrategiija lea dasto **stivrenreaidun** dasa guđe guvlui bargat, dat ii čana suohkana juridihkalaččat nu go suohkanplána areáloassi dahká.

Diolddanuori areástrategiija

Areástrategiija Diolddanuoris galgá ovddidit eleš servodaga mii ovddida ovdáneami, vásáhusaid ja álbmotvarrivuoda. Joksan dihte dán, de dáhttu mii:

- Čálmustahttit areáplána ceavzinmihtuid
- Geavahit máhttovuoddu areáplánemis, dán vuolde areálahketdoalu
- Fuolahit dehálaš luonddu ja olggustallanbáikkiid, ja sihkkarastit olaheami álbmogii
- Vurdojuvvon dálkkádatrivedamat galget guorahallot dárkilit ja vuhtiiváldot areáplánemis, ja galgá plánet dálkkádatheivehemiide

Dehálaš ceavzinmihtut

Næring og industri:

- Evensker sentrum skal fungere som et attraktivt regionalt handels- og servicesenter for våre innbyggere og nabokommuner.
- Kommunen ønsker god dialog med næringsliv for å avdekke behov og stimulere til utvikling. Det skal være fokus på å tilrettelegge for at eksisterende næring skal ha mulighet for videreutvikling, samt ha en positiv holdning til eventuelt nye næringsområder.
- Ny industri skal legges utenfor etablerte boligområder.

Landbruks- og reindriftsnæring

- Naturgrunnlaget for samiske næringer skal ivaretas i arealplanleggingen.
- Ivareta samisk språk, kultur og samfunnsliv i arealplanleggingen
- Kommunen skal bidra til aktiv forvaltning og tilrettelegging for økt aktivitet i skogbruket for å utnytte ressursene og for å bidra til et klimanøytralt landbruk, blant annet gjennom tilrettelegging for utarbeidelse av skogbruksplaner.
- Unngå hogst av skog som ikke er hogstmoden, da denne skogen vil gi et høyt karbonopptak fram mot hogstmodenhetsalder.
- Unngå nedbygging av dyrka og dyrkbar mark, og legge til rette for nydyrking.

Konsentrert og spredt boligbebyggelse

- Ved utvidelse av eksisterende boligfelt bør varierte boligtyper prioriteres, samt at det settes av arealer til møteplasser slik som grøntareal, lekeplasser eller nærmiljøanlegg.
- Spredt boligbygging bør skje langs vei og det åpnes opp for utvidelse av områder regulert til spredt boligbygging der dette er naturlig, og ikke kommer i konflikt med andre vesentlige hensyn eller interesser. Spredt boligbygging bør fortrinnsvis etableres innad områder der det allerede er etablert sosial og teknisk infrastruktur.
- For å styrke bosetting i bygdene skal man sørge for at det settes av tilstrekkelig areal for boligbygging.
- Legge til rette for nye boformer for eldre og personer med nedsatt funksjonsevne med fokus på universell utforming og tilgjengelighet for alle.

Fritidsbebyggelse

- Ny fritidsbebyggelse etableres fortrinnsvis med utbygging i felt og fortetting av eksisterende områder der dette ikke kommer i konflikt med andre vesentlig hensyn og interesser.

Strandsoneforvaltning

- Offentlig vei kan fungere som en naturlig byggegrense innenfor 100-metersbeltet, men skal ikke gå på bekostning av uberørte områder.

AREÁLSTRATEGIJA

Ealáhus ja industriija:

- Skániid guovddáš galgá doaibmat geasuheadji regiovnnalaš gávppašan- ja bálvalusguovddáš min ássiide ja ránnjásuohkaniidda.
- Suohkan dáhttu buorre dialoga ealáhusaiguin oazžun dihte ovdan dárbbuid ja movttiidahttit ovdáneapmái. Galgá leat fokus láhčit dili dasa ahte dálá ealáhusain galgá leat ovdánanvejolašvuodát, ja leat positiivva oaidnu vejolaš odđa ealáhussurggiide.
- Odđa industriija galgá ásahuvvot olggobeallái ásahuvvon viessobáikkiid.

Eanadoallu ja boazoealáhus

- Sámi ealáhusaid luonddovuodđu galgá vuhtiiváldot plánemis.
- Fuolahit sámi giela, kultuvrra ja servodateallima areálaplánemis
- Suohkan galgá veahkehit aktiivvalaš hálddašeapmái ja láhčit dili lassi doaimmaide vuovdedoalus ávkkástallan dihte resurssaid ja veahkehit eanadoalu šaddat dálkkádat neutrálan, earret eará ráhkadeames vuovdedoalloplánaid.
- Garvit čuollamis nuorra vuvddiid danin go dákkár vuovddit ollejit čatnat ollu karbona ovdal go leat šaddan čuollanmuddui.
- Hehttet ahte gilvojuvvon ja gilviahatti eana ii heaittihuvvo, ja láhčit dili ahte odđa eatnamat gilvojuvvojit.

Čoahki ja biedgguid viessohuksen

- Viiddideames dálá viessosajiid, berre vuoruhit iešguđetlágan viesuid, ja bidjat areála deaivvadanbáikkiide nugo ruonas areálaide, stoahkanšiljuide dahje lagasbirasrusttegiidda.
- Biedggus viessohuksen berre dahkkot luoddaguoras, ja rahppo vejolašvuohta viiddidit regulerejuvvon biedggus viessohuksenguovlluid, gos dat lea lunddolaš, eaige šatta riiddut eará mearkkašahtti beroštumiiguin. Biedggus viessohuksen berre vuosttažettiin dahkkot dakkár guovlluin gosa leat jo ásahan sosiála ja teknihkalaš infrastruktuvra.
- Nannen dihte orruma giliin, de galgá fuolahit ahte biddjojit doarvá areálat viessohuksemiidda.
- Láhčit dili odđa ássanvugiide vuorasiidda ja doaimmashehttejuvvon olbmuide, mas váldá vuhtii oppamáilmmálaš hábmema ja beasatlašvuođa.

Astoáiggehusen

- Odđa astoáiggehusen ásahuvvo vuosttažettiin bartabáikkiide ja bartagávppiidda gos ii čuožžil riidu eará mearkkašahtti beroštumiiguin.

Gáddeavádathálddašeapmi

- Almmolaš geaidnu sáhtta doaibmat lunddolaš huksenrádjain siskobealde 100 mehteravádaga, muhto ii galgga boahit anekeahtes guovlluid sadjái.

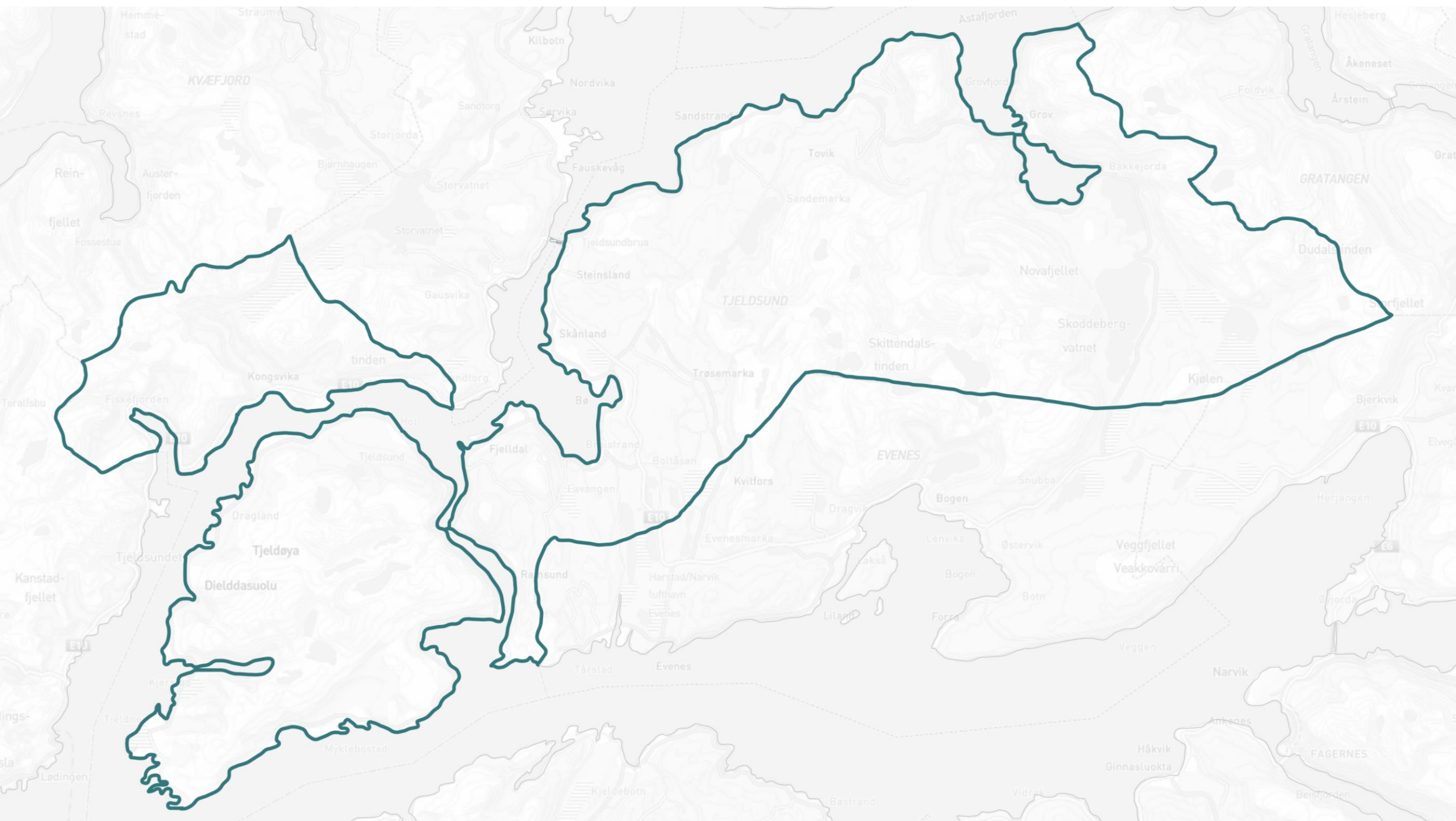

Dieiddanuori
suohkan

Ollálahkii

Tjeldsund
kommune

Sammen for hverandre

Tittel:
Kommuneplanens samfunnsdel
2022-2034 – med arealstrategi

Vedtatt:
Kommunestyret 30.mars 2022,
sak KST-15/22

Utarbeidet av:
Tjeldsund kommune

Namma:
Suohkanplána servodatoassi
2022-2034 – areálastrategiijain

Dohkkehuvvon:
Suohkanstivra, njukčamánu 30.b.
2022, ášši KST-15/22

Ráhkadan:
Dieiddanuori suohkan